

تاریخچه شهر بندر عباس

تا قبل از قرن چهارم هجری در حوالی بندرعباس فعلی، بندر و روستای کوچکی به نام «سورو» وجود داشت که جغرافیا نویسان قرن چهارم هجری قمری از آن نام برده‌اند. برخی معتقدند «شهر» که اصطخری به عنوان «دهی کوچک بر کنار دریا» از آن نام برده، همان بندر «سورو» است. این بندر در سال نهصد و بیست و چهار هجری قمری «بندر جرون» خوانده می‌شد و دهکده‌ای کوچک بود و در روبه‌روی سواحل شمالی جزیره پراهمیت «هورموز» آن روزگار، قرار داشت. در سال هزار و پانصد و چهارده، پرتغالی‌ها این دهکده کوچک را برای پیاده شدن و بارگیری اجناس از خشکی انتخاب کردند. به دلیل خرچنگ زیادی که در ساحل این بندر وجود داشت، نام آن را «بندر کامارالو» یا «کامبارائو»، یعنی بندر خرچنگ گذاشتند. نام متداول بعدی؛ یعنی «گمبرون» یا «گامبرون» به احتمال زیاد از لغت پرتغالی «گامارائو» اقتباس شده است. در سال هزار و ششصد و بیست و دو میلادی شاه عباس توانست با کمک انگلیسی‌ها دست پرتغالی‌ها را از این بندر کوتاه کند. به افتخار این پیروزی «بندر گمبرون» به «بندرعباس» تغییر نام داد. تا قبل از سال هزار و ششصد و پنجاه میلادی (هزار و هفتاد هجری قمری) بندرعباس حصار نداشت؛ ولی از این زمان دور شهر را محصور کردند و بر امنیت آن افزوده شد. انگلیسی‌ها و هلندی‌ها در بندرعباس تجارتخانه، و در کنار دریا عمارت زیبایی بنا کردند. در این بندر لنگرگاه مناسبی وجود داشت؛ لذا اکثر کشتی‌های بزرگی که از هند برای ایران

و عثمانی و سایر نقاط کالا حمل می‌کردند، در این بندر لنگر می‌انداختند. هلندی‌ها در سال هزار و صد و ده هجری قمری (هزار و ششصد و نود و هشت میلادی) با کسب اجازه از دولت ایران، شهر تازه‌ای با بافت و معماری ویژه، در وسط شهر بندرعباس بنا نمودند. (عمارت کلاه‌فرهنگی در همین ایام بنا شده است.) بافت و شکل ظاهری شهر جدید تا سال ۱۱۳۵ هجری قمری دوام یافت. در نیمه نخست قرن هفدهم، نمایندگان کمپانی هند شرقی سعی کردند بندرعباس را به پایگاه اصلی خود در خلیج فارس تبدیل کنند؛ به همین لحاظ، مرکز کمپانی هند شرقی در بندرعباس مستقر گردید. ناوهای نظامی کمپانی هند شرقی نیز در آب‌های نزدیک بندرعباس پهلو گرفتند. این شرکت در سال هزار و هفتصد و پنجاه و نه به علت متشنج شدن اوضاع و بمباران تأسیسات تجاری انگلیسی‌ها در بندرعباس، مرکز تجارت خود را از این بندر به بندر بصره منتقل نمود. این امر بیش از پیش، شرایط انحطاط بندرعباس را فراهم کرد. بعد از ظهور نادرشاه، بندر بوشهر مقر ناوگان ایران شد و بندرعباس و توابع آن طبق قرارداد، به سلطان مسقط به اجاره واگذار شد. در پی شورش سال ۱۸۶۸ میلادی در مسقط، این امتیاز لغو شد و شهر بندرعباس و توابع آن دوباره به تصرف کامل دولت ایران درآمد. پس از پیروزی نهضت مشروطیت و تصویب قانون ایالات و ولایات، بندرعباس و توابع آن جزء محدوده ایالت فارس قرار گرفت و سپس در محدوده اختیارات حاکم کرمان درآمد. در تقسیمات فعلی کشوری شهر بندرعباس مرکز استان هرمزگان است. این شهر یکی از مهم‌ترین مراکز استراتژیکی و تجاری ایران در جوار خلیج فارس و دریای عمان است. بارانداز شهید رجایی، اسکله عظیمی است که بخش وسیعی از مبادله کالاهای تجاری بین ایران و دیگر کشورها از طریق آن صورت می‌گیرد. بندرعباس از طریق راه‌های دریایی، راه‌آهن، جاده‌های ترانزیتی درجه یک و از طریق هوا به کلیه مناطق داخلی و دیگر کشورهای جهان مرتبط است.

مراکز تاریخی و باستانی

عمارت کلاه فرنگی

بنای این عمارت به دوران صفویه تعلق دارد و سابقاً اداره گمرک بندر عباس در آن قرار داشت. این عمارت در مجاورت اسکله قدیمی بندر عباس در بلوار طالقانی قرار دارد از آنجا که این عمارت از معماری اروپایی آن دوره تأثیر گرفته، مثل تعداد زیادی از عمارات دوره قاجاریه به عمارت کلاه فرنگی معروف شده است.

قلعه خمیر

این قلعه در نزدیکی بندر خمیر قرار دارد از این قلعه امروزه به جز بقایای دو سر در شمالی و جنوبی و برج شرقی نیمه ویران آن اثری بر جای نمانده است سر در شمالی قلعه که اکنون در کنار کوچه تنگی متصل به شهر خمیر جای دارد، به صورت شکوهمندی از سنگ و گچ و به سبک قلعه‌های اروپایی ساخته شده است در چهار گوشه قلعه چهار برج مدور بنا شده و بین هر دو برج یک برج کوتاه نیز ساخته شده است در جنوب غربی قلعه، عمارت دوطبقه‌ای وجود دارد در وسط قلعه آب‌انباری ساخته شده که باقی مانده است.

قلعه لافت

در انتهای تپه ای که روستای لافت در کنار آن قرار دارد، قلعه مخروبه‌ای وجود دارد که اهالی محل به آن قلعه نادری می‌گویند. این قلعه، نقشه مربع شکل دارد و آثار چهار برج در آن دیده می‌شود. در ورودی قلعه رو به جنوب باز می‌شده است. این قلعه در جنوب روستای لافت قرار دارد.

قلعه هرمز

قلعه هرمز در ضلع شمالی جزیره هرمز و در ساحل دریا قرار دارد، قلعه هرمز مهم‌ترین قلعه باقی مانده از روزگار تسلط پرتغالی‌ها بر سواحل و جزایر خلیج فارس است. این قلعه به فرمان «آلفونسو آلبوکرک» دریانورد پرتغالی در سال هزار و پانصد و هفت میلادی، در محلی موسوم به «مورنا» احداث شد. قلعه به شکل چند ضلعی نامنظم است. ساختمان آن بسیار محکم است و دیوارهایی به قطر سه و نیم متر با چند برج به ارتفاع دوازده متر دارد. تأسیسات قلعه شامل انبارهای تسلیحات، آب‌انبار و اتاق‌هایی با سقف هلالی است. در زمان شاه عباس که به استعمار پرتغالی‌ها در ایران خاتمه داده شد، این قلعه به دست یکی از سرداران بنام شاه عباس به نام امام قلی خان بدست ایرانی‌ها آزاد گردید.

محلله باستانی سورو

محلله سورو، در غرب شهر بندرعباس قرار دارد. از این محلله سکه‌های متعدد مربوط به دوران مختلف، بویژه دوران ساسانی، صفوی و قاجار به دست آمده است که اکنون در موزه بندر عباس نگهداری می‌شود. از سکه‌های مکشوفه چنین برمی‌آید که ملوک هرمز صاحب ضرابخانه بوده‌اند و به غیر از مسکوکات مس و نقره، مسکوکات طلا هم ضرب می‌کرده‌اند. در سال ۱۹۲۵، تعداد شصت و چهار سکه طلا ضرب ملوک هرمز و جرون در قریه گودو کشف شده است.

حمام گله‌داری

تنها حمام تاریخی در بندرعباس، حمام گله‌داری است که در محلله اوزی‌ها قرار دارد. این بنا که احتمالاً به دوره صفوی مربوط است، در دوره قاجار به وسیله حاج شیخ احمد گله‌داری به مسجد گله‌داری وقف شده است. بنای حمام به شکل مستطیل و سقف آن شامل چند گنبد کوچک و بزرگ است.

پل لاتیدان

پس از اخراج پرتغالی‌ها از ایران رفته رفته از اهمیت بندری جزیره هرمز کاسته شد و بندرعباس جای آن را گرفت و مهم‌ترین بندر ارتباطی ایران گردید. پل لاتیدان در مسیر کاروان روی لار- بندرعباس، در جهت گسترش امور بازرگانی احداث شد. این پل در پنجاه کیلومتری غرب بندر عباس بر روی رودخانه کل (کول) ایجاد شده و یادگار دوره صفوی است. برخلاف پل‌های دیگر دوره صفوی که آجری هستند، این پل از سنگ بدون شکل ساخته شده و از طویل‌ترین پل‌های ایران است. این پل دارای صد دهانه بوده است که در حال حاضر سی و سه دهانه آن مشهود است که در میان آنها چشمه تاق‌هایی در دو طبقه تعبیه شده‌اند. بنای این پل از عالی‌ترین طرح‌های پل‌سازی در ایران قدیم به حساب می‌آید.

معبد هندوها

ساختمان این معبد، در سال هزار و سیصد و ده هجری قمری، در زمان حکومت محمد حسن خان سعدالملک احداث شده است. اساس ساختمان این معبد عبارت است از یک اتاق چهارگوش میانی که بر روی آن گنبدی قرار گرفته است. سبک معماری این گنبد را مقرنس‌های پیرامونی آن نه تنها از دیگر گنبد‌های موجود در سواحل خلیج فارس، بلکه از گنبد‌های سراسر ایران متفاوت می‌سازد. طرح این بنا کاملاً از معماری معابد هندی متأثر است. این معبد از جمله نشانه‌های معدود تاریخی بندرعباس است که توجه هر تازه واردی را به خود جلب می‌کند و امروزه در کنار یکی از خیابان‌های اصلی شهر قرار گرفته است.

مسجد دژکان

این مسجد در نزدیکی بندر خمیر، در روستای دژکان واقع شده است و تاریخ بنای آن دانسته نیست. در ساختمان این مسجد، از سبک معماری و شبستان مسجد علی بندر لنگه تقلید شده است. شبستان و ستون‌های آن از جهت به کار بردن قطعات سنگ تراشی شده نقوش گل و بوته قابل ملاحظه است. پوشش تزئینی تاق و سردرها و زینت‌کاری رواق‌ها با قطعات سنگ تراشیده شده آهکی فوق‌العاده جالب و ظریف صورت گرفته است. نقوش این رواق‌ها، از سبک نقش و نگار هندی تأثیر گرفته است.

مسجد منبر کهنه

این مسجد در غرب شهر بندرعباس واقع شده است. در بیرون محوطه مسجد از طرف شرق، مقبره‌ای وجود دارد که بر لوح آن نام صاحب مقبره که از علمای معروف آن دوره و امام جماعت بوده، حک شده است. لوح دیگری در عمارت مسجد وجود دارد که خوانا نیست و فروریخته است ولی نام‌های ائمه اطهار (ع) بر آن نقر شده و در آخر آن چنین نگاشته شده است. «این مسجد عمارت حاجی باقر است و در ماه رمضان هزار و هشتاد و سه هجری قمری به پایان رسید» بنابراین مشخص می‌شود مسجد مزبور در زمان صفویه بنا شده است و در آن زمان مورد استفاده قرار می‌گرفته است. در سال هزار و سیصد و سی و دو حاج شیخ احمد گله‌داری - از تجار معروف - آن را مرمت کرده است.

جاذبه های طبیعی

کوه فارغان هماک

کوه فارغان هماک در ۷۸ کیلومتری شمال شهرستان بندرعباس قرار گرفته است و از نظر ارتفاع نیز ارتفاعی برابر با سه هزار و دویست و شصت و هفت متر را دارا می‌باشد و همچنین دارای وسعتی معادل ۱۱۰۰ کیلومتر مربع می‌باشد.

کوه گنو

این کوه که به کوه گنو مشهور شده است با ۲۳۴۷ متر ارتفاع در بیست و نه کیلومتری شمال غربی بندرعباس بین دهستان های فین سیاهو و ایسین واقع شده است این کوه در مقایسه با آب و هوای گرم بندرعباس آب و هوای نسبتاً معتدل تری دارد و به همین مناسبت نیز دارای اهمیت زیست محیطی و تفریگاهی بسیار عالی می‌باشد .

رودخانه کل(شور)

آغاز این رود با نام رود شور، از کوه‌های شمالی بخش سعادت آباد سرچشمه می‌گیرد و به سمت جنوب جریان می‌یابد. سپس با دریافت آب شاخه‌های دیگر، در حدود هفتاد کیلومتری غرب بندرعباس با نام رودخانه کل به خلیج فارس می‌ریزد. شاخه‌های این رودخانه عبارت‌اند از: رود شور، رود کریم‌آباد، رود رسول، کشک‌رود، عکس رستم و رودبان. این رود به واسطه عبور از تشکیلات نمکی دوره میوسن شور و غیرقابل استفاده است؛ به طوری که در طول مسیر چندصد کیلومتری آن، آبادی و روستایی بوجود نیامده است.

رودخانه شمیل یا حسن لنگی

این رودخانه با نام چیل و شقروود از کوه‌های شمال شرقی بندرعباس سرچشمه می‌گیرد و در مسیر خود روستای شمیل را آبیاری کرده و از شمال به جنوب جریان می‌یابد. این رودخانه پس از آبیاری دشت‌های سرراه خود از نزدیکی روستای حسن لنگی می‌گذرد و در حدود شصت کیلومتری شرق بندرعباس، با نام حسن لنگی وارد خلیج فارس می‌شود. آب این رودخانه نسبت به سایر رودها از کیفیت خوبی برای کشاورزی و آبیاری برخوردار است. در نزدیکی روستای حسن لنگی زمینه‌های مناسبی جهت استفاده از زیبایی‌های طبیعی برای علاقه‌مندان به طبیعت فراهم شده است. سیمای طبیعی روستای حسن لنگی با معماری ویژه نواحی گرمسیری، همراه با مناظر گیاهان حاره‌ای، زیبایی بس خیره‌کننده‌ای در اطراف رود ایجاد کرده است.

آب گرم گنو

چشمه آب معدنی گنو در فاصله ۳۴ کیلومتری شمال شرقی بندرعباس، در کنار راه بندرعباس - سیرجان واقع شده است. یک راه آسفالتی فرعی به این چشمه منتهی می‌شود. این چشمه در دره‌ای قرار دارد که کوه گنو و ارتفاعات سخت آهکی، از شمال و جنوب، آن را در بر گرفته‌اند. از آب این چشمه، جهت آبیاری نخلستان و استحمام استفاده می‌شود. آب چشمه گنو از دسته آب‌های گودگردی خیلی گرم (کلوره سولفات کلسیک گودگردی) می‌باشد. این چشمه دو استخر زنانه و مردان نسبتاً بزرگ و تمیز دارد که به تأسیساتی مانند چندین رواق کوچک برای استراحت و اقامت مسافران، محل فروش نوشیدنی و غیره تجهیز شده است. محوطه اطراف چشمه پر از درختان نخل بسیار زیبا و سرسبز است. پساب این چشمه پس از خارج شدن از استخرها، مانند رودخانه کوچکی پس از طی چند کیلومتر با آب نسبتاً زیادی به صورت آبشار کوچک و جالبی به پایین سرازیر می‌شود. چشم‌انداز چشمه، آبشار و کوه گنو بسیار زیبا است.

چشمه آب گرم لشتان (خمیر)

این چشمه در هفت کیلومتری شرق شهر بندرخمیر قرار دارد. آب چشمه از شکاف سنگ‌های مارین از زمین خارج می‌شود. در اطراف چشمه، دو استخر به ابعاد ده در سه و نیم متر و شش در پنج متر با عمق یک و نیم متر است که در امتداد یکدیگر ساخته شده‌اند. آب از استخر اول وارد استخر دوم می‌شود. در این محدوده دوازده اتاقک جهت استراحت و اقامت مسافران ساخته شده است و به طور رایگان در اختیار مراجعین قرار می‌گیرد. طرز تشکیل این چشمه براساس فرضیه تکتونیک (ساخت زمین‌شناختی) صفحه‌ای استوار است. آب چشمه لشتان (خمیر) در ردیف آب‌هایی با کاتیون‌ها (یون‌های منفی) و آنیون‌های (یون‌های مثبت) مختلف گرم است.

خورگو

این روستا در شصت کیلومتری شمال شرق بندر عباس، در یک منطقه پایکوهی واقع شده است و آب و هوای معتدل مطلوب دارد. وجود رودخانه، چشمه آب‌گرم، ارتفاعات، پوشش گیاهی مناسب و حیات وحش در آن، جلوه‌های طبیعی زیبا و جالبی به این منطقه بخشیده است. یک زیارتگاه، یک قدمگاه و یک مسجد قدیمی از جاذبه‌های زیارتی روستا است.

دژگان

این روستا، از توابع بخش مرکزی شهرستان بندر لنگه است و در یک منطقه کویری، در هفتاد و پنج کیلومتری شمال شرقی بندر لنگه واقع شده است. این روستا آب و هوای گرم و خشک دارد. وجود رودخانه، کوه، پوشش گیاهی نسبتاً مناسب و جانورانی از قبیل آهو، گوزن، قوچ، میش، گراز، قرقاول و کبک از عناصر زیست محیطی و جاذبه‌های طبیعی آن می‌باشند. در زمینه آثار تاریخی و مذهبی، این روستا دارای مسجدی قدیمی و زیارتگاهی به نام سید محمد علی گلبارانی است مسجد معروف به مسجد قریه از لحاظ شیوه ساخت، معماری داخلی و خارجی بنا، گنبد و گلدسته، گچ‌بری و سنگ‌تراشی قوس‌ها و... در خور توجه ویژه است و با سبک معماری بنای مسجد علی بندر لنگه مطابقت دارد.

لافت

چهره طبیعی روستای لافت در میان درختان سرسبز گرمسیری و نخلستان‌های بلند منظره دریایی خیره‌کننده دریا و جنگل شناور حرا برای هر تازه‌واردی جذاب و قابل توجه است. سبک معماری خانه‌های روستا نیز بسیار جالب و دیدنی است بارزترین خصیصه معماری روستا بادگیرهای فراوان آن در اندازه‌های مختلف است. بناهای روستا خیلی نزدیک به هم ساخته شده و کوچه‌های آن نیز بسیار تنگ و باریک هستند. بادگیرهای کوچک و بزرگ خانه‌های روستایی که در میان باغ‌ها و نخلستان‌ها

قرار گرفته‌اند. شکوه و زیبایی خاصی به این روستای ساحلی بخشیده‌اند. این روستا، علاوه بر زیبایی‌های تحسین برانگیز طبیعی خود، آثار ارزشمند تاریخ را نیز در خود جای داده است.

منطقه حفاظت‌شده گنو

این منطقه حفاظت شده در بیست و نه کیلومتری شمال غربی شهرستان بندرعباس واقع شده است. این کوه در مقایسه با آب و هوای گرم بندرعباس دارای آب و هوای نسبتاً معتدل است و به همین مناسبت از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. پوشش گیاهی آن بسیار جالب و قابل توجه است؛ به طوری که اداره محیط زیست هرمزگان برای حفظ و حراست از آنها تمام پوشش گیاهی این منطقه را مورد حفاظت و کنترل خود درآورده است. تنوع پوشش گیاهی این کوه، از دامنه تا قله کوه، مشتمل بر انواع درختان گرمسیری، استپ بیابانی، استپ کوهپایه‌ای و گونه‌های گیاهی نواحی سردسیر است. در دامنه کوه، ابتدا بوته‌های پراکنده‌ای رشد کرده‌اند که انواع خانواده گندمیان، گون و تک‌درخت‌های مغیر(مغیلان) در میان آنها وجود دارد. بالاتر از دامنه، نوع گیاهان تغییر می‌کند؛ به طوری که در ارتفاع هزار و هشتصد متری، بادام وحشی گونه غالب را تشکیل می‌دهد؛ در حالی که دیگر گونه‌های یاد شده، در ارتفاع ۲۳۰۰ متری مشاهده می‌شوند. به علت کاهش دما، درختان سردسیری نظیر کاج، سرو، زیتون وحشی و شمشاد وحشی به صورت انبوه روییده‌اند. انبوهی این درختان در استان هرمزگان تعجب‌آور است. درختان این ناحیه هراز گاهی در اثر صاعقه در وسعت زیادی آتش می‌گیرند. از گیاهان دیگر ارتفاعات گنو، انواع گیاهان دارویی است که مورد توجه محققان و پژوهشگران می‌باشند.

جزیره هرمز

جزیره هرمز مانند صدفی با چهل و یک و نه دهم کیلومتر مربع وسعت در فاصله ده میلی جنوب شرقی بندرعباس و در میان آب‌های خلیج فارس قرار گرفته است. سطح جزیره هرمز را طبقات سازندهای رسوبی و آتشفشانی تشکیل داده است و طبقات نمکی نیز به صورت تپه‌هایی، قسمت اعظم جزیره را پوشانده‌اند و اکثراً از جنس نمک طعام می‌باشند. بلندترین نقطه آن یکصد و هشتاد و شش متر از سطح دریا ارتفاع دارد و بزرگ‌ترین قطر آن هشت کیلومتر است. به دلیل بارش‌های اندک جوی و نمکی بودن خاک و شور بودن آب، هیچ نوع مرتع و گیاه در جزیره وجود ندارد. استخراج و صدور خاک سرخ جزیره هرمز یکی از مهم‌ترین منابع درآمد اهالی است. نمک آبی و سنگ لاشه از دیگر معادن این جزیره است. شهر هرمز مرکز جزیره هرمز است. این جزیره فاقد آب شیرین است و بدین لحاظ آب آشامیدنی آن از بندرعباس تأمین می‌شود.

چاه‌های بندر لافت

در پشت قلعه لافت و در داخل گودال مجاور قلعه، به تعداد روزهای سال کیبسه، سبک و شش و شش چاه کم‌عمق برای جمع‌آوری آب باران حفر شده‌اند برخی از محققین معتقدند این چاه‌ها مربوط به دوران هخامنشی و ساسانی است.

اسکله باستانی بندر لافت

در بندر لافت، آثار اسکله‌ای وجود دارد که به دوران مادها، هخامنشیان و ساسانیان مربوط است. طول این اسکله صد و سی متر و ضخامت اصلی کف آن هفت متر و دیوارهای روی اسکله سه متر می‌باشد که با سنگ‌های لبه‌دار ساخته شده است.

اماکن زیارتی و مذهبی

امامزاده خواجه خضر

در کنار جاده بندرعباس - سورو به سمت اسکله بندرعباس، در سمت راست جاده و به فاصله دویست و پنجاه متری، گنبد مخروطی‌ای بر جای مانده است که به زیارتگاه خضر یا خواجه خضر معروف است و محل ادای نذورات مردم می‌باشد. از باقی مانده بنا و ترکیب ابتدایی آن، تقلید زیگورات ایلامی‌ها و بابلی‌ها و سبک گنبدسازی مضرس جنوب ایران به خوبی آشکار است. گنبد بر مکعبی که اضلاع جانبی مستطیل شکل دارد، بر روی چند ردیف پلکان مانند استوار شده بود که به منزله سکوی عمارتی بوده که اکنون از بین رفته است. سبک ساختمان این بقعه، به بقعه خضر در بندر کنگ و بقعه خضر جزیره هرمز بسیار شباهت دارد. به نظر می‌رسد که در اطراف این زیارتگاه، قبرستان قدیمی متروکه‌ای وجود دارد که هم‌اکنون در اعماق ماسه‌های دریایی مدفون گشته است. خضر و الیاس که زیارتگاه‌های بسیاری در جنوب ایران دارند، هر دو در افسانه‌های ایران مشهورند. خضر زنده جاوید و موکل دریاهاست. از این رو، هرگاه صید کم شود و یا خطری در دریا پیش‌بینی شود، ماهیگران در بقاع خضر و الیاس نذر و قربانی می‌کنند.

امامزاده شاه محمد تقی

این زیارتگاه به دوران بعد از اسلام تعلق دارد. مکان آن در کنار جاده بندرعباس - سورو قرار دارد و هم‌اکنون در محوطه پارک هتل هما واقع شده است. تاریخ بنای آن مشخص نیست و مورد توجه مردم محلی است.

موقعیت جغرافیایی استان هرمزگان

استان هرمزگان با وسعت شصت و هشت هزار و چهارصد و هفتاد و پنج و هشت دهم کیلومتر مربع، در جنوب ایران مابین مختصات جغرافیایی بیست و پنج درجه و بیست و سه دقیقه تا بیست و هشت درجه و پنجاه و هفت دقیقه عرض شمالی، و پنجاه و دو درجه و چهل و یک دقیقه تا پنجاه و نه درجه و پانزده دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ واقع شده است. این استان از شمال و شمال شرقی با استان کرمان؛ از جنوب با خلیج فارس و دریای عمان از جنوب شرقی با سیستان و بلوچستان؛ و از غرب با استان‌های فارس و بوشهر همسایه است. تنگه هرمز، یکی از حساس‌ترین و حیاتی‌ترین گذرگاه‌های آبی عصر حاضر، در قلمرو سیاسی این استان قرار دارد. این تنگه هلالی شکل صد و هشتاد و هفت کیلومتر طول دارد. عمق تنگه هرمز به دلیل شیب تند کف آن از قسمت شمال به جنوب متغیر است؛ به طوری که در نزدیکی جزیره لارک، در حدود سی و شش متر و در ساحل جنوبی نزدیک شبه جزیره مسندام صد و هشتاد متر است. همچنین چهارده جزیره کوچک و بزرگ به نام‌های ابوموسی، بنی فرور، تنب بزرگ و کوچک، سیری، شتور، فرور، کیش، لاوان، قشم، لارک، هرمز، هندورابی و هنگام در محدوده آب‌های ساحلی این استان قرار دارند. استان هرمزگان، طبق آخرین تقسیمات کشوری، مشتمل بر هشت شهرستان، بیست و یک بخش، شصت و نه دهستان و دو هزار و چهل و شش آبادی دارای سکنه است و شهرستان‌های آن عبارتند از: بندرعباس، بندر لنگه، میناب، رودان، قشم، جاسک، حاجی‌آباد و ابوموسی

جغرافیای طبیعی و اقلیم استان

بخش عمده‌ای از مساحت این استان را مناطق کوهستانی در بر گرفته‌اند. کوه‌های این منطقه ادامه رشته کوه‌های زاگرس‌اند که به تدریج از شمال شرقی به جنوب شرقی امتداد می‌یابند. ادامه این رشته همراه با کاهش ارتفاع، به تپه ماهورهای آهکی، گچی و شنی منتهی شده و به زمین‌های پست ساحلی خلیج فارس و دریای عمان متصل می‌گردد. این ناحیه پست ساحلی، در اطراف تنگه هرمز وسعت بیشتری یافته، و شرایط مساعدی برای کشاورزی و صیفی‌کاری به وجود آورده است. با توجه به مشخصات اقلیمی و استقرار استان هرمزگان در منطقه فوق حاره‌ای، گرمی هوا مهم‌ترین پدیده مشهود اقلیمی آن است. استان هرمزگان از مناطق گرم و خشک ایران است و اقلیم آن تحت تأثیر آب و هوای نیمه‌بیابانی و بیابانی قرار دارد. هوای نوار ساحلی در تابستان‌ها، بسیار گرم و مرطوب است و گاهی نیز دمای آن از پنجاه و دو درجه سانتی‌گراد تجاوز می‌کند. دمای متوسط سالانه این منطقه در حدود بیست و هفت درجه سانتی‌گراد است. از ویژگی‌های آب و هوایی استان هرمزگان، یک فصل طولانی گرم و یک فصل کوتاه خنک است. فصل گرم همراه با هوای شرجی نه ماه به درازا می‌کشد. فصل تابستان از اوایل اسفندماه شروع

می‌شود؛ هوا رفته رفته رو به گرمی می‌رود تا این که گرما در تیر و مرداد به اوج خود می‌رسد. فصل خنک آن همراه با خشکی نسبی هوا، در حدود سه ماه طول می‌کشد. این فصل از اوایل آذرماه شروع می‌شود و تحت تأثیر توده‌های هوای خنک غربی قرار می‌گیرد. دمای هوای این استان، در سردترین شب‌های سال، به ندرت به صفر درجه می‌رسد و در روزهای زمستانی، دمای آن معمولاً از ده درجه سانتی‌گراد بالای صفر پایین‌تر نمی‌آید. اصولاً آب و هوای این استان همانند آب و هوای نواحی بیابانی است و میزان بارش‌های جوی آن نیز فوق‌العاده اندک می‌باشد. در این منطقه، در حدود نه ماه از سال، بارندگی مهمی صورت نمی‌گیرد و قسمت عمده بارندگی آن نیز در یک یا دو نوبت به وقوع می‌پیوندد. در همان موارد اندک هم، بارندگی آن اغلب مانند باران‌های بهاری سیل‌آسا است و خسارات فراوانی به بارمی‌آورد. میزان رطوبت نسبی در سواحل خلیج فارس عمدتاً بالا است و بین بیست تا صد در صد نوسان دارد.

صنایع دستی

صنایع دستی استان شامل قاللیافی، گلیم بافی، گبه بافی، سفالگری، حصیر بافی، گلابتون دوزی، سوزن دوزی، خوس دوزی، زری بافی، چادرشب بافی، جاجیم بافی، مبلمان سازی، خرسک بافی، سنگ تراشی، خیمه بافی، صنایع دستی دریایی و انواع بافته های داری کوچک نظیر توبره، کشکدان، نمکدان، خورجین است. صنایع دستی موجود در استان هرمزگان عمدتاً فصلی بوده و ۹۰ درصد تولیدکنندگان را زنان تشکیل می‌دهند.

حصیربافی:

از حصیر بافی باید به عنوان رایج ترین و معمول ترین صنعت دستی استان هرمزگان نام برد، چرا که ماده اولیه مورد نیاز حصیر بافی برگ درخت خرما بوده که به حد وفور در اختیار صنعتگران است و تولید انواع فرآورده های حصیری که کاملاً جنبه مصرفی دارد در استان شایع است. روستاهای میناب، یشاگرد، بندر لنگه و اطراف آن از مناطق مهم بافت حصیر است که اکثر کار آن توسط زنان و دختران منطقه صورت می‌گیرد. مواد اولیه مورد مصرف عبارت است از برگ درخت خرما(پیش مُغ) و ضایعات درخت خرما و گیاهی به نام "مور". حصیر بافان میناب در روستاهای بهمنی، چلو، نصیرابی، محمودی و قاسم آباد ساکن هستند.

سفالگری:

سفالگری در روستاهای حکمی، گوربند و شهوار از توابع شهرستان میناب و روستاهای لشتگان از توابع بندر عباس رواج دارد.

گلابتونه دوزی:

زردوزی که در نقاط مختلف ایران به «کم دوزی»، «گلدوزی»، «برودری دوزی» و «کمان دوزی» شهرت دارد، در اکثر نقاط ایران رواج دارد و در استان هرمزگان بویژه شهرهای بندر لنگه، بندر عباس و میناب رونق بسیار دارد. از گلابتون دوزی برای تولیداتی نظیر دمپایی، شلوارهای زنانه، سر آستین، پیش سینه، دور یقه، لبه پرده، دیوارکوب، پستی، کوسن، سجاده، جلد قرآن و تابلو استفاده می کنند.

خوس دوزی:

این هنر به کمک نوارهای نقره ای باریک و برروی پارچه توری ریز بافت تجلی یافته و گاه ستاره هایی فلزی برروی پارچه می نشانند، و از آن برای تزئین مقنعه، دستار(چادر زنانه) استفاده می شود. پارچه مصرفی معمولاً به رنگ های سیاه، سفید، سبز و زرشکی است که هر دو روی پارچه شکل یکسان دارند.

بادله دوزی:

بادله دوزی یا "تلی بافی" عبارت است از بهم پیوستن چند نوع زری با یکدیگر به صورتی که زری بزرگ دروسط و زری های کوچک در اطراف قرار می گیرند. بادله به شکل نوارهایی با پهنای ۱۵ سانتیمتر تولید می شود که معمولاً برای لبه شلوارهای زنانه مورد استفاده قرار می گیرد.

سوزندوزی:

نوع دیگر از رودوزی است که فقط در بخش "وشاگرد" و توسط زنان و دختران روستایی به شیوه زنان بلوچ انجام می گیرد و دلیل آن نزدیکی منطقه به استان سیستان و بلوچستان است.

قالیبافی:

مناطق تولید قالیبافی در استان هرمزگان عبارتند از: بندرعباس، روستای درتوجان و بخش حاجی آباد. اغلب تولیدکنندگان را عشایر اسکان یافته ایل‌های افشاریه ورائینی تشکیل داده که به تولید و تهیه انواع قالی و قالیچه، رویه پستی و چنته مشغول هستند. تولیدکنندگان معمولاً پشم مورد نیاز خود را از سیرجان خریداری کرده و خود به ریسیدن و رنگرزی آن اقدام می کنند. نوع گره رایج "گره فارسی" است و نقشه هایی که در بخش حاجی آباد و روستای "درتوجان" بافته می شود نقشه های افشاریه است که به نامهای بوته شاهی، ماه و ستاره ای، سه کله، خشتی، گنبدی، شکارگاه، بچه بغل، سماوری و ... معروف هستند.

خرسک بافی:

خرسک عبارت است از بافت نوعی فرش با پرزهای بلند و درشت بافت که بافت آن با رنگ های بسیار محدود انجام می شود. در بافت سنتی آن از رنگ طبیعی پشم استفاده می شده است. پرز، تار و پود کلفت آن از پشم است و از پود رو استفاده نمی شود. در قدیم از آن به عنوان روانداز استفاده می کرده اند. امروزه از این نوع بافت برای تولید پادری و کناره در اندازه های مختلف استفاده می کنند. نقوش خرسک معمولاً هندسی بوده و بافت آن در روستای "درتوجان" رواج دارد.

شیریکی پیچ:

از دیگر تولیدات استان هرمزگان شیریکی پیچ را می توان نام برد که مرکز تولید آن روستاهای بخش حاجی آباد بوده و دلیل رونق آن همسایگی منطقه با استان کرمان است.

چادرشب بافی:

چادرشب بافی یا "کاربافی" از دیگر صنایع دستی استان هرمزگان است که در روستاهای کلیبی و سرریگان از توابع میناب و روستاهای سیروئی، احمدیه و فارقان رواج دارد.

چنته بافی:

چنته بافی در منطقه وشاگرد به وسیله دارهای زمینی و توسط زنان انجام می شود.

نقش ها اغلب به صورت هندسی و ذهنی بافت است. اطراف چنته را به وسیله صدف های دریایی و منگوله های رنگی تزئین می کنند. از چنته بیشتر برای تزئین کپرها استفاده می شود.

صنایع دستی دریایی:

همه ساله به هنگام جزر و مد دریا، مقادیر متنابهی از انواع صدف ها، حلزون ها و بقایای آبزیان خلیج فارس در سواحل جزایر متعدد این خلیج (کیش، ابوموسی، لارک، قشم، هرمز و ...) می ریزد که توسط اهالی بومی جمع آوری شده و توسط افراد باذوق از آنها تابلو، مجسمه ها و اشیاء گوناگونی تولید می شود. مواد اولیه مصرفی شامل پوسته حلزون ها، صدف ها، استخوان ماهی، گوش ماهی و مرجان است و برای اتصال قطعات انتخاب شده از چسب بی رنگ استفاده می کنند.

بندر لنگه

در جغرافی زمان هخامنشیان، از بنادر مهم و تجاری خلیج فارس اندک نام برده شده است. گمان می رود که بندر «گوگانا» همان بندر لنگه امروزی باشد که در دوران حکومت هخامنشیان از بنادر معتبر تجاری محسوب می شده است؛ ولی در اثر تغییر و

تحولات تاریخی و عدم توجه، این بندر کم‌کم رو به انحطاط گذارده و از رونق آن کاسته شده است. در سال ۱۶۳۸ «تاورنیه»- سیاح فرانسوی- طی سفر از بصره به بندر لنگه، مدت دو روز در این بندر اقامت نموده و از آن به خوبی یاد کرده است. در سال ۱۷۶۰ میلادی، اعراب جواسم سواحل جنوبی خلیج فارس طی یک مهاجرت وسیع، جزیره قشم و بندر لنگه و بندر شناس را تصرف کردند. در زمان کریم‌خان زند (۱۷۷۳-۱۷۴۳ میلادی) سهولت ارتباط دریایی خلیج فارس از طریق بندر لنگه، رونق تجاری قابل توجهی در بندر لنگه و بندر کنگ به وجود آورد و راه کاروان رو شیراز نیز به اهمیت بازرگانی این دو بندر افزود. اعراب جواسم به دستور کریم خان زند و بنا به سیاست نظامی او، در بندر لنگه سکونت گزیدند و در آبادی و رونق آن همچنان کوشیدند؛ به طوری که بندر فوق از مشهورترین بنادر خلیج فارس شد و در دوران قاجار، به عروس بنادر ایران معروف گردید. تا سال ۱۸۹۶ میلادی، اعراب جواسم بر بندر لنگه تسلط داشتند. در سال ۱۸۸۹ میلادی در بندر لنگه دفتر کنسولگری فرانسه تأسیس گردید و از همین سال، گمرک بندر لنگه و بندرعباس زیر نظر و ریاست بلژیکی‌ها قرار گرفت. در سال ۱۸۹۸ میلادی یکی از افراد خانواده‌های حکومتی بندر لنگه به علت ضعف حکومت مرکزی، بندر لنگه و مناطق اطراف آن را تحت تصرف خود درآورد و علی‌رغم مخالفت دولت مرکزی ایران، نمایندگانیرا جهت اداره امور بندر لنگه انتخاب نمود. در اوایل سال ۱۸۹۹ به سلطه او در بندر لنگه خاتمه داده شد. در اواخر حکومت سلسله قاجاریه، بندر لنگه رو به ویرانی گذاشت و از شروع جنگ جهانی اول تا بعد از جنگ دوم جهانی ۱۹۴۵ که انواع بیماری‌های واگیردار همراه با فقر و قحطی شیوع پیدا کرده بود، اکثر مردم این شهر فعالیت خود را تعطیل کرده، و به نقاط دیگر مهاجرت کردند. به همین دلیل به مرور زمان، نقاط مسکونی شهر خالی از سکنه شد و شهر فعالیت و چهره واقعی خود را از دست داد و سپس آرام آرام رونق یافت. بندر لنگه امروزی شهری نسبتاً آباد است و همچنان فعالیت‌های تجاری آن رو به گسترش می‌باشد. این بندر از طریق جاده‌های درجه یک و فرودگاه، با سایر نقاط ایران ارتباط زمینی و هوایی دارد.

مراکز تاریخی و باستانی

عمارت فکری

این عمارت که یکی از مهم‌ترین بناهای دوره قاجار است، در بندر لنگه قرار دارد. این عمارت از ویژگی‌های معماری چشم‌گیری برخوردار است و توسط شخصی به نام «فکری» احداث شده است. عمارت فکری دو حیاط با اتاق‌هایی در اطراف آنها و پنج بادگیر دارد و تزئینات برجسته آن مشتمل بر منبت‌کاری و گچ‌بری‌های زیبا است.

برای دیدن خانه فکری لطفا اینجا را کلیک کنید.....

قلعه لشتان

این قلعه در شش کیلومتری شرق بندر لنگه قرار گرفته و تاریخ بنای آن سال نهصد و چهار هجری قمری است. با توجه به تاریخ مذکور، گروهی معتقدند که ساخت این بنا به زمان سلطه و قدرت پرتغالی‌ها بر خلیج فارس مربوط است. جمعی نیز عقیده دارند، این قلعه در عهد هخامنشی احداث شده و بیش از دو هزار سال قدمت دارد. در حال حاضر، به جز حصار بند و آثار مخروبه دیوارها، اثر دیگری از ساختمان قلعه باقی نمانده است. در داخل قلعه لشتان، چندین قبرستان، ده‌ها برکه آب و انبار آذوقه و آثار فراوان دیگری به جای مانده است. دخمه‌های سنگی، شبیه به غارهای انسان‌های غارنشین در ارتفاعات مجاور آن وجود دارد که شباهت زیادی به دخمه‌های غار چهل‌خانه و دخمه‌های فوقانی ارتفاعات شمالی بندر طاهری (سیراف) دارد.

شهر باستانی کنگ

در تپه‌های اطراف بندر کنگ، آثار باقی مانده از یک شهر مربوط به سه هزار سال پیش پا برجاست. شهر، به احتمال زیاد، در اثر آتش‌سوزی و یا زلزله در زیر خاک مدفون شده است. از پیشینه این شهر اطلاع دقیقی به دست نیامده است.

جاذبه های طبیعی

کوه شو (شب)

این کوه در صد و یک کیلومتری شمال شرقی بندر لنگه واقع شده است و ۳۶۸۱ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و یکی از بلندترین کوه های جنوب ایران محسوب می‌شود. رودخانه شور از دامنه شمالی این کوه به طرف شرق جاری است.

رودخانه مهران

این رودکه پرآب ترین و بزرگ ترین رودخانه شهرستان بندرلنگه است، از جنوب کوه‌های هفتچن در پانزده کیلومتری شمال بندر علویه سرچشمه می‌گیرد. جریان این رودخانه در امتداد غربی- شرقی است که در شرق بندرلنگه، در شن فرو می‌رود و ناپدید می‌شود؛ اما بار دیگر بیرون آمده و در منطقه خوران، به خلیج فارس می‌ریزد.

چشمه چاه احمد

این چشمه در مسیر جاده بندرخمیر- بندرلنگه و در دوراهی خرک قرار دارد. فاصله بندر خمیر تا دوراهی خرک ۹ کیلومتر و از دو راهی تا مظهر چشمه در حدود ۲ کیلومتر است که ۵۰۰ متر آن می‌باید پیاده طی شود. در نزدیکی مظهر چشمه، یک استخر

طبیعی به شکل مربع وجود دارد که طول هر ضلع آن در حدود پنج متر است. آب این چشمه از شکاف سنگ‌های آهکی دولومیتی از زمین خارج می‌شود. درحوالی چشمه نیز دو باب اتاقک ساخته شده است که مورد استفاده مسافران قرار می‌گیرد. آب این چشمه در ردیف آب‌های گوگردی با کاتیون‌های مختلف گرم است.

چشمه آب گرم سایه خوش

این چشمه در مسیر جاده بندرخمیر - بندرلنگه قرار دارد. فاصله بندرخمیر تا روستای سایه خوش، در حدود چهل کیلومتر است وازروستای سایه‌خوش تا محل چشمه، در حدود چهار کیلومتر می‌باشد. مظهر چشمه در شکاف سنگ‌های آهکی مارنی و در دامنه کوه جای دارد. طرز تشکیل چشمه سایه‌خوش براساس فرضیه تکتونیک صفحه‌ای استوار است و آب آن در ردیف آب‌های سولفات کلسیم همراه با منیزیم زیاد و کلرور سدیم گرم است.

چشمه آب گرم بادون

این چشمه در مسیر جاده بندرلنگه به روستای گزیل قرار دارد. از روستای گزیل تا مظهر چشمه، در حدود یازده کیلومتر است. آب این چشمه از شکاف سنگ‌های مارنی از زمین خارج می‌شود و نوع آن تکتونیک است. در اطراف چشمه بادون استخری احداث کرده‌اند. طول این استخر بیست متر و عرض آن دوازده متر است و آب آن به مصارف کشاورزی می‌رسد. آب این چشمه، در ردیف آب‌های سولفات کلسیم همراه با منیزیم فراوان و کلرور سدیم ولرم می‌باشد.

چشمه آب گرم آسک

این چشمه در مسیر جاده بندر لنگه به روستای گزیل قرار دارد. فاصله روستای گزیل تا محل چشمه، در حدود سه و نیم کیلومتر است که سه کیلومتر آن ماشین‌رو و پانصد متر آن را باید پای پیاده پیمود. مظهر چشمه در شکاف سنگ‌های آهکی مارنی جای دارد. چشمه در اثر عوامل تکتونیک صفحه‌ای تشکیل شده است. در مظهر چشمه تعدادی حوضچه طبیعی وجود دارد و مراجعه‌کنندگان در این حوضچه‌ها استحمام می‌کنند. آب چشمه آسک در ردیف آب‌های سولفات کلسیم همراه با منیزیم و کلرور سدیم ولرم می‌باشد.

چشمه آب گرم ملایجی

این چشمه در مسیر جاده بندرلنگه- بندرکنگ و در جنوب مسیر ایستگاه قرار دارد. آب چشمه از شکاف سنگ‌های آهکی مارنی خارج می‌شود و عامل تشکیل آن عوامل تکتونیک صفحه‌ای است. آب چشمه ملایجی در ردیف آب‌های گوگردی با آنیون‌ها و کاتیون‌های مختلف گرم می‌باشد.

چشمه آب گرم چارک

این چشمه در مسیر جاده بندرلنگه به گاوبندی قرار دارد و از طریق بستانه و روستای باوردان قابل دسترسی است. مظهر چشمه در بستر رودخانه تنگ‌خوان است و از شکاف سنگ‌های مارنی بیرون می‌جوشد. عامل تشکیل چشمه، تکتونیک صفحه‌ای است و آب آن در ردیف آب‌های گوگردی با کاتیون‌ها و آنیون‌های مختلف گرم می‌باشد.

چشمه آب گرم فاریاب

این چشمه در مسیر جاده بستک، بعد از روستاهای فتویه و فاریاب، قرار دارد. از روستای فاریاب تا مظهر چشمه، در حدود دو کیلومتر جاده خاکی است. آب آن از شکاف سنگ‌های آهکی خارج می‌شود. آب چشمه در ردیف آب‌های گوگردی با کاتیون‌ها و آنیون‌های مختلف گرم است.

چشمه آب گرم فتوحیه (فتویه)

این چشمه در مسیر جاده بستک به لار قرار دارد و فاصله آن از بستک تا فتویه، در حدود سی کیلومتر است. مظهر چشمه در جنوب دهکده قرار دارد و حوضچه‌ای در کنار چشمه بنا شده است که چهار متر طول، دو متر عرض و هشتاد سانتی‌متر عمق دارد. آب این چشمه به مصارف کشاورزی می‌رسد. دبی آب چشمه حدود پنجاه لیتر در ثانیه و درجه حرارت آن مناسب (سی‌ونه درجه سانتی‌گراد) و دسترسی به آن نیز آسان است. آب چشمه فتویه در ردیف آب‌های گوگردی با کاتیون‌ها و آنیون‌های مختلف گرم است.

پناهگاه حیات وحش جزیره شتور

این جزیره در فاصله یک و نیم کیلومتری جنوب شرقی زیره لاوان واقع شده است و مساحت آن یک و چهاردهم کیلومتر مربع و ارتفاع آن از سطح دریا حدود ده متر است. تنها ارتفاعاتی که در این جزیره به وجود آمده‌اند، دو رشته از تپه‌های شنی در شمال و جنوب جزیره است. پوشش گیاهی این تپه‌ها به ویژه در مناطق پست جزیره، از گیاهان «شورپسند» و مقاوم در مقابل کم‌آبی

است که به طور پراکنده رشد کرده‌اند حداکثر ارتفاع این گیاهان یک متر است جزیره شتور جزیره‌ای است غیرمسکونی که هیچ‌گونه فعالیتی در آن دیده نمی‌شود.

پرنندگان موجود در آن شامل چهارگونه پرستوی دریایی است که در جزیره تولید مثل می‌کنند در این جزیره تعداد زیادی مار سمی سیاه‌رنگ و کوچک که معمولاً زیرش منخفی می‌شوند، مشاهده شده است و به همین جهت به جزیره ماران نیز معروف است همچنین لاک‌پشت‌های دریایی در سواحل آن تخم‌گذاری می‌کنند صیادان و بومیان جزایر اطراف، در هنگام طوفانی بودن دریا و همچنین برای جمع‌آوری لاک‌پشت‌ها و تخم پرنندگان دریایی به این جزیره مسافرت می‌کنند. شتور با اینکه مساحت بسیار کمی دارد از مهم‌ترین و با ارزش‌ترین زیستگاه‌های پرنندگان و لاک‌پشت‌های دریایی در خلیج فارس و دریای عمان است. تحقیقات و پژوهش‌های علمی در خصوص حیات وحش جزیره، جانوران مختلفی از جمله پرستوی دریایی پشت‌دودی، پرستوی دریایی تیره، پرستوی دریایی کاکلی کوچک، بالان گلوسیه، اگرت ساحلی، چکاوک کاکلی، عقاب ماهیگیر، سلیم شنی، حواصیل ساحلی، حواصیل ارغوانی، لاک‌پشت‌های دریایی، لاک‌پشت سرخ و سبز و عقابی و چرمی را مورد بررسی و شناسایی قرار داده است. بازدید از این جزیره همراه با راهنمایان آشنای محیط زیست و مجوزهای لازم امکان‌پذیر است.

بندر جاسک

تاریخچه بندر جاسک

نام این بندر که امروز جاسک نامیده می‌شود، در دوران گذشته به صورت‌های جاشک، چاشک، جک، رأس‌الجاسک و چاسک نیز ثبت شده است. در دوران بسیار قدیم بندر جاسک یکی از کانون‌های معتبر آئین میترا بود. معبدی به نام آن‌اهیتا در جاسک باقی مانده است. تهمتن بن توران شاه ملقب به سلطان قطب‌الدین در سال ۱۳۳۰ میلادی به بعد در جاسک حکومت داشته است. در سال هزار و ششصد و چهارده میلادی انگلیسی‌ها بندر جاسک را به عنوان بندر تجاری خود در شمال خلیج فارس انتخاب کردند. اولین محموله انگلیسی‌ها در سال ۱۶۱۶ با کشتی از هند در جاسک پهلو گرفت و در سال ۱۶۱۹ میلادی، تجار مذکور اولین تجارتخانه شرکت هند شرقی در جاسک را تأسیس کردند. این بندر تا زمانی که بندرعباس به تجارت انگلیسی‌ها اختصاص داده شد، مرکز تجارت و معاملات کمپانی هند شرقی با مرکز ایران بود. در اواخر سال ۱۶۲۰ میلادی هلندی‌ها از ورود دو کشتی کمپانی هند شرقی به بندر جاسک جلوگیری کردند. این کار که منجر به نبرد سختی بین انگلیسی‌ها و هلندی‌ها در حوالی این بندر شد، به شکست و اخراج هلندی‌ها از بندر جاسک انجامید.

کشور انگلیس برای بسط نفوذ خود در سال ۱۸۶۴ میلادی اقدام به استحکام مواضع خود در خلیج فارس نمود. از جمله این اقدامات، ایجاد خطوط تلگراف و کابل زیر دریایی بود که ایران و هند را از طریق گواتر - جاسک - بندرعباس مرتبط می‌ساخت. دولت انگلیس استحکامات نظامی چندی در جاسک به وجود آورد. در سال ۱۹۰۱ میلادی خطوط تلگرافی (سیم دریایی) دیگری از بندر جاسک به مسقط (عمان) دایر شد که مرکز آن در جاسک قرار داشت. در سال ۱۹۳۲ از سوی دولت ایران عبور بدون اجازه هواپیماهای انگلیسی و هلندی که از خاور دور به خاور میانه می‌آمدند، ممنوع اعلام شد؛ زیرا از بدو تأسیس خطوط هوایی، این دو کشور بدون کسب اجازه در فرودگاه‌های جاسک - بندرعباس - لنگه فرود می‌آمدند. در نتیجه این ممنوعیت، مسیر پروازهای فوق تغییر کرد. بندر جاسک امروزه از شهرهای نسبتاً آباد استان هرمزگان است که سه طرف آن را آب‌های ساحلی احاطه کرده و آن را به صورت یک شبه‌جزیره درآورده است. شهر از دو سوی شرق و غرب به خلیج جاسک می‌پیوندد و از سوی دیگر (شمال شرقی)، به مناطق نظامی متصل است. این موقعیت، شکل ظاهری شهر را به حالت طولی درآورده و عرض آن را بسیار محدود کرده است.

جاذبه های طبیعی

کوه بشاگرد

رشته کوه بشاگرد در شهرستان جاسک به شکل عدد هشت قرار گرفته و دو رشته کوه نسبتاً متمایز را به نام‌های رشته کوه بشاگرد شرقی و رشته کوه بشاگرد غربی پدید آورده است. بلندترین قله آن به نام کوه‌مهر در دهستان بشاگرد غربی شهرستان جاسک با ارتفاع دو هزار و چهل و شش متر قرار گرفته است. از جمله کوه‌های استان هرمزگان می‌توان به این کوه‌ها نیز اشاره کرد پشت کوه به ارتفاع دو هزار و ششصد و چهل و پنج متر در شمال شرق بندرعباس. سیاه با ارتفاع دو هزار دویست و شانزده متر در شمال غربی شهرستان لنگه، بناب، مهرگان بندهوشدان، سرملا، سیبا و غیره.

رودخانه جگین

این رودخانه از کوه‌های بشاگرد سرچشمه می‌گیرد و با پیوستن چند رودخانه دیگر از جمله رودخانه انگهران به آن، به دریای عمان می‌ریزد. آب این رودخانه شیرین است. در هنگام بارندگی یا رگبارهای کوتاه، مقدار قابل توجهی از آب شیرین این رودخانه به دریا سرازیر می‌شود.